

ПОВНОВАЖЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Віталій Михайлович БАГНЮК,

*здобувач Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Повноваження підрозділів внутрішньої безпеки Національної поліції України як суб'єктів протидії корупції становлять систему прописаних у Законі України «Про Національну поліцію» та Положенні про Департамент внутрішньої безпеки Національної поліції України, узгоджених між собою прав і обов'язків таких підрозділів, спрямованих на запобігання і протидію корупційним і пов'язаним з корупцією правопорушенням серед працівників Національної поліції України, інших публічних службовців і громадян у межах спільних операцій зі Службою безпеки України та Державним бюро розслідувань, а також проведення просвітницької роботи в органах і підрозділах поліції, здійснення контролю за дотриманням у їх діяльності вітчизняного антикорупційного законодавства.

Як зазначає О.П. Болілій, «повноваження підрозділів внутрішньої безпеки розкриваються через окреслений законодавством обсяг прав та обов'язків, при чому останні зумовлені як правовим статусом працівників поліції, так і безпосередніми завданнями профілактичної діяльності. Коло повноважень можна розподілили на групи: 1) основні (безпосередньо профілактичні заходи) як колективні, так і індивідуальні (спостереження, перевірки, бесіди тощо); 2) допоміжні, зокрема: аналітичні; інформаційні; права щодо організації взаємодії та координації; ті, що пов'язані з реагуванням на вже вчинені правопорушення з метою психологічно-виховного впливу на осіб, які «вагаються» відносно скоєння подібних правопорушень, що також має профілактичний вплив» [1, с. 504].

Водночас у межах даного дослідження ключовими групами повноважень підрозділів внутрішньої безпеки Національної поліції України як суб'єктів протидії корупції виступають інформаційно-аналітичні та контрольно-наглядові.

Аналізуючи інформаційно-аналітичні повноваження підрозділів внутрішньої безпеки Національної поліції України, відзначимо, що інформація обробляється з певною метою, зменшуючи ступінь невизначеності. У цьому сенсі інформація розглядається як негативна ентропія (ентропія = хаос). Вона може бути представлена в різних формах - усно, на камені, папірусі, папері, касеті, диску тощо. Будь-яке представлення інформації про об'єкт або процес на фізичному носії називається повідомленням. Інформація є результатом відображення

об'єктивної реальності. Інформація завжди пов'язана з певним матеріальним об'єктом і не може існувати поза ним. Розуміння інформації в поліції враховує різноманітність багатогранної практики на виконавчому та управлінському рівнях (оперативному та управлінському). У зв'язку з цим встановлено базове розуміння того, що інформація в поліцейській діяльності стосується конкретних даних (відомостей), які поліцейські збирають/отримують на законних підставах, зберігають, обробляють, аналізують та використовують при виконанні своїх службових обов'язків [2, с. 308].

Згідно з Положенням про Департамент внутрішньої безпеки Національної поліції України «ДВБ здійснює інформаційно-аналітичне забезпечення керівництва Національної поліції України та органів державної влади про стан вирішення питань, що належать до компетенції ДВБ» [3].

Основними ідеями інформаційно-аналітичної діяльності є: актуальність (відповідність потребам практики, своєчасність отримання та видання результатів аналітичної діяльності у формі та вигляді, зручному для адресата; цілеспрямованість (орієнтація на досягнення конкретних цілей під час вирішення конструктивних завдань); системність (всебічний аналіз вирішених проблем з урахуванням їх місця, ролі та взаємозв'язків у структурі; активність (проведення аналітичної діяльності та видання її результатів незалежно від запитів користувачів); безперервність (постійний моніторинг змісту предмета або явища, дії, події тощо); достовірність (облік істинних вихідних даних аналізу, точність кількісних даних та розрахунків, ступінь об'єктивності та обґрунтованості висновків, оцінок та пропозицій); об'єктивність (неупереджене ставлення аналітика до дослідження та його результатів) [4, с. 322].

Контрольно-наглядові повноваження є одними з центральних у діяльності підрозділів внутрішньої безпеки Національної поліції України як суб'єктів протидії корупції, на них припадає найбільша частка функціонального навантаження даних підрозділів. Нагляд – це постійний та систематичний моніторинг діяльності організацій або осіб з метою виявлення порушень закону, але не втручання в їх поточну діяльність. Оцінка проводиться лише з точки зору законності, а не доцільності. Нагляд у публічному управлінні не передбачає втручання в поточну діяльність об'єкта нагляду. Основною метою нагляду є постійний моніторинг діяльності організацій або осіб з метою виявлення порушень закону та покращення управління. Нагляд спрямований на забезпечення дотримання встановлених правил і норм, але не передбачає негайних заходів чи санкцій щодо виявлених порушень. Так, відсутність втручання в поточну діяльність відрізняє нагляд від контролю, де це можливо. У процесі контролю до винних можуть застосовуватися різні дисциплінарні заходи, такі як дисциплінарні стягнення, штрафи, звільнення тощо. Контроль спрямований на виявлення порушень та покарання винних за ці порушення [5, с. 48].

Також у процесі реалізації контрольно-наглядових повноважень підрозділи внутрішньої безпеки активно співпрацюють з іншими правоохоронними та антикорупційними органами, що здійснюють зовнішній контроль у досліджуваній сфері, зокрема Державним бюро розслідувань, Національним агентством з питань запобігання корупції та Національним антикорупційним бюро України. Так, внутрішній, зовнішній, громадський, процесуальний, атестаційний та фінансовий контроль утворюють цілісну структуру, що сприяє професіоналізації особового складу, забезпеченню законності, зміцненню службової дисципліни та підвищенню якості правоохоронної діяльності [6, с. 26].

Таким чином, інформаційно-аналітичні повноваження підрозділів внутрішньої безпеки Національної поліції України як суб'єктів протидії корупції передбачають права та обов'язки, які переважно реалізуються в межах оперативно-розшукової діяльності, зокрема під час аналізу даних телефонних дзвінків, дослідження відомостей з інформаційних систем, реєстрів, баз даних Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, Національного агентства з питань запобігання корупції, інших центральних органів виконавчої влади, під час відповідної взаємодії з Департаментом кримінального аналізу Національної поліції України тощо.

Контрольно-наглядові повноваження підрозділів внутрішньої безпеки Національної поліції України як суб'єктів протидії корупції охоплюють цілісну систему прав і обов'язків таких підрозділів, що спрямовані на гарантування належної організації регулярних перевірок стану дисципліни і законності в органах і підрозділах поліції, надання підрозділам внутрішньої безпеки можливостей ознайомлюватися з необхідними у їх професійній діяльності як суб'єктів протидії корупції відомостями, а також позиціонування підрозділів внутрішньої безпеки як незалежних від внутрішньої системи організації діяльності поліції суб'єктів контролю, діяльність яких позбавлена будь-якого стороннього впливу та керується виключно положеннями закону.

Список використаних джерел

1. Болілий О.П. Компетенція та повноваження підрозділів внутрішньої безпеки як суб'єкту профілактичної діяльності. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2023. № 3 (30). С. 504-512.
2. Goranov Z. Information-analytical activity in the police structures of the Ministry of the interior. *International Journal of Economics, Commerce and Management*. 2021. Vol. IX, Issue 12. Pp. 303-330.
3. Положення про Департамент внутрішньої безпеки Національної поліції України : Наказ Національної поліції України від 09 листопада 2015 року № 83 // Національна поліція України. URL: <https://npu.gov.ua/static-objects/npu/sites/1/uploaded-files/polozennia-pro-departament-vnutrisnyoyi-bezpeki-npu-compressed-compressed.pdf>.

4. Prosvirina T. V., Haborets O. A., Lunhol O. M. Analysis of the organization of information and analytical support of police activities. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 1 (15). С. 319-327.

5. Pravotorova O. M. The paradigm of control and supervision in public administration. *Таврійський науковий вісник*. 2024. № 2. С. 44-50.

6. Kucheriavyi M. Types of control over service in the National Police of Ukraine. *Journal of Law and Social Sciences*. 2024. No. 14. Pp. 25-28.